

LIITE A: TEKIJÄNOIKEUSKIRJEBISNES

Tekijänoikeuskirjebisneksen taustaa:

Ulkomainen oikeudenhaltija eli toimeksiantaja on hankkinut itselleen oikeudet teosten levittämiseen vertaisverkossa. Toimeksiantaja on tämän jälkeen omilla tai ulkopuoliselta tilaamillaan mittauksilla havainnut, että henkilöiden internet-yhteyden IP-osoitteista olisi tekijänoikeuslain vastaisesti jaettu elokuvia tai televisiosarjoja internetin vertaisverkossa.

Toimeksiantaja on pyytänyt suomalaista asiamiestään, tässä tapauksessa Hedman Partnersia, hakemaan markkinaoikeuden (MAO) päätöksellä IP-osoitteiden perusteella internet-liittymien haltijoiden yhteystiedot operaattoreilta.

Hedman Partners on näihin operaattoreilta saatuihin osoitteisiin massapostittanut nk. tekijänoikeuskirjeitä, jotka on kirjoitettu uhkaavaan sävyyn ja joissa sanotaan internet-yhteyden haltijan olevan ensisijainen epäilty ja vastuullinen asian selvittämiseen. Kirjeet on kirjoitettu lakimiesmäisesti ja sisältävät paljon sellaisia sanamuotoja, jotka herättävät vastaanottajissa mahdollisimman paljon pelkoa. Kirjeitä on myös lähetetty välittämättä siitä, onko internet-yhteyden haltija syyllistynyt tekoon vai ei. Kirjeenlähettäjälle on riittänyt, kunhan julkinen IP-osoite on esiintynyt toimeksiantajan valvontalistalla.

Kirjeissä on myös mainittu hyvitys eli rahallinen sovintoehdotus: Maksamalla tietty summa, 500 eurosta useisiin tuhansiin, asia poistuisi pois päiväjärjestyksestä. Kirjeitä on lähetetty samoille vastaanottajille useita, toinen toistaan uhkaavampia sävyiltään ja joissa uhataan kalliilla oikeusprosesseilla tai rikostutkinnoilla, mikäli maksua ei suoriteta.

Useimmat kirjeiden vastaanottajat - etenkin syyttöminä kirjeen saaneet - ovat kokeneet kirjeet ahdistavina. Tiedossa ei ole montako syytöntä kirjeensaajaa on maksanut pyydetyn summan. Jos ja kun tällaisia maksajia on satoja tai tuhansia, kirjeiden lähettämistä voidaan pitää jopa petoksena tai ainakin sen yrityksenä.

Internet-liittymien IP-osoitteista:

Pelkän julkisen IP-osoitteen perusteella tekijää on lähes mahdoton selvittää, koska internet-liittymällä voi olla useita eri käyttäjiä samasta julkisesta IP-osoitteesta. Internet-liittymän haltija ei lähes koskaan ole liittymän ainoa käyttäjä. Julkinen IP-osoite ei yksilöi henkilöä. IP-osoitetta voi käyttää useatkin laitteet - sekä talouden omat että vierailevat - ja joilla jokaisella voi olla useita eri käyttäjiä.

Myös internet-liittymien haltijoiden mahdollisesti salaamattomat WLAN-verkot voivat houkutella ulkopuolisia niitä käyttämään.

Internet-liittymän julkinen IP-osoite on lisäksi useimmiten dynaaminen, eli se on vaihtuva. Joskus se vaihtuu jopa useita kertoja vuorokaudessa. Vaihtumiseen liittyy tiettyä liukumaa IP-tietojen päivittymisessä, josta johtuen pelkkä julkinen IP-osoite on internet-liittymän yksilöintikeinona epävarma ja virheiden mahdollisuus on suuri.

Sitä ei ole tiedossa miten toimeksiantajan valvontaohjelmisto nämä julkiset IP-osoitteet kerää. Osoitteet on kuitenkin siirretty Excel-taulukkoon, jota oikeudessa esittämällä kirjeenlähettäjän on saanut MAO:n määräämään operaattorin luovuttamaan yhteystiedot toimeksiantajalle.

Koska IP-osoitteen perusteella ei voi varmuudella yksilöidä tiettyä internet-liittymää, eikä internet-liittymän perusteella voi yksilöidä tiettyä käyttäjää, on vaatimuskirjeiden lähettäminen internet-liittymien haltijoille alun perinkin hataralla pohjalla. Kun asiaan liittyy riski, että yksikin kirje saattaa mennä syyttömälle ihmiselle, ei näitä uhkaavasävyisiä kirjeitä pitäisi lähettää laisinkaan.

Lisätietoa tekijänoikeuskirjeistä ja toiminnan laajuus:

Asiasta on pitkä keskustelu mm. MuroBBS-foorumissa:

<https://murobbs.muropaketti.com/threads/hedman-partnersilta-kiristyskirje.1213329/>

Foorumilla ollaan yleisesti kyllästyneitä tähän kirjebisnekseen, koska se kohdistuu aivan liian moneen syyttömään henkilöön ja kirjeiden lähettäjien menetelmät ovat vähintäänkin epäilyttäviä.

Foorumilla otetaan kantaa mm. siihen, että toimeksiantajat ovat näissä tapauksissa olleet usein ulkomaisia pöytälaatikkofirmoja, joiden ainoa toimintamalli on tällä tavoin rahan kerääminen. Kyseessä ei siis ole nettipiratismiin kitkeminen, vaan ainoastaan rahanteko. Nämä ostavat elokuvateoksen jakeluoikeudet vertaisverkkoihin, ainoana tarkoituksenaan saada jakelijoita kiinni ja kiristää heiltä rahaa.

Rahastuksen kohteina ovat ns. pienet tekijät, joiden internet-liittymää on saatettu käyttää yksittäisen elokuvateoksen tai televisiosarjan jakamiseen. Liittymää on myös voinut käyttää joku täysin ulkopuolinen, tai sitten koko havainto on ollut väärä ja toimeksiantajan järjestelmään on tallentunut väärän internet-liittymän haltijan tiedot. Vähänkin valistuneemmat tiedostojakajat "warettajat", joilla on lukuisia elokuvateoksia jaossa, ovat useimmiten piilottaneet yhteytensä VPN-suojauksella, eikä heidän IP-osoitteitaan saada tietoon. Jäljelle jää teknisesti vähemmän orientoituneet, joiden pääintresseinä tuskin on elokuvien laitton jakaminen netissä.

Valitettavasti MAO paha aavistamattomilla päätöksillään on määrännyt luovutettaviksi lähes 200.000 suomalaisen osoitetiedot. (Liite 11) MAO ei päätöksiä tehdessään ehkä ole ymmärtänyt, että IP-osoite ei yksinään ole varma tunnistuskeino mahdollisen tekijän yksilöimiseksi, eikä sitä, minkälaisen kiusanteon kohteiksi tuhannet syyttömät kansalaiset ovat joutuneet. Myöskään valvontaohjelmistojen toimintaa tai mahdollisia virheitä ei MAO ole kyseenalaistanut, eikä alkuperäisiä lokitiedostoja ole vaadittu. MAO:lle on riittänyt pelkkä kirjeenlähettäjän esittämä Excel-taulukko, jossa voi kerralla olla jopa tuhansia IP-osoitteita.

Kyseessä on siis erittäin suuri kansalaisten hermoja koetteleva operaatio. Kun jokaisen tekijäoikeuskirjeen sovintoehdotuksen summana on 500 eurosta alkaen aina useisiin tuhansiin euroihin, selvää on ettei mistään pikkubisneksestä ole kysymys.

Osoitteiden määrä on niin suuri, että se koskettaa välillisesti ainakin puolta miljoonaa suomalaista. Onneksi MAO muutti käytäntöjään tietojenluovutuksessa 12.6.2017 seitsenhenkisellä kokoonpanollaan MAO:333/17, mutta vahinko oli ehtinyt jo tapahtua.

MAO on määritellyt yhden elokuvan kohtuulliseksi hyvitykseksi 100 euroa ja yhden televisiosarjan jakson hyvitykseksi 50 euroa. Kuitenkin kirjeissä vaaditaan kymmenkertaisia hyvityksiä.

Koska internet-liittymän haltijan ei varmuudella voi osoittaa olevan juuri se henkilö, joka teon olisi tehnyt, ei näitä kirjeitä saisi lähettää ja vaatimuksia esittää jopa 10 vuotta ensimmäisestä havainnosta. Se on jo aivan liikaa tavalliselle suomalaiselle ihmiselle.